

شنبه ۱۰ آذر ۱۳۹۳ • سال دوازدهم • شماره ۲۱۶۸ • ۷	
روزنامه شرق	
فرهنگ	
از رنجی که می‌بریم؛ از رنجی که می‌دهیم	صفحه ۸
ملاحظات وتاملاتی چندپیرامون مساله افسردگی وخودکشی	صفحه ۸
روزنامه	صفحه ۱۰

یادداشت شفاهی
همراهی باشکوه
احمد رضا احمدی
روز پنجشنبه ۲۹آبان روز باشکوهی برای نویسنده‌ها، شاعران، مترجم، کتابخوان‌ها، ناشران و کتابفروشی‌ها بود؛ روزی که همه به پیشنهاد احمد مسجدجامعی به کتابفروشی‌ها رفتیم. من هم سر صبح به نشر چشمه رفتم، چندساعتی در کنار بهمن فرمان‌آرا، گلی امامی، حسین سنایور و مصطفی مستور آنجا بودم و کتاب امضا کردم. وقتی از چشمه بیرون آمدم، توی پیاده‌رو آقای مسجدجامعی را دیدم و بعد از سلام‌وعلیک، همراهشان شدم و باز به نشر چشمه برگشتم و بعد همین‌طور. بهمن فرمان‌آرا از احمد مسجدجامعی تشکر کرد و گفت شما با این اقدام کمک کردید که بتوانیم مردم را به خواندن کتاب عادت دهیم. بعد از این هم با آقای مسجدجامعی به نشر ثالث و بعد هم به کتابفروشی نشر اساطیر رفتیم و واقعا شاهد یک روز پرشکوه بودیم. در نشر ثالث هم در کنار لیلی گلستان و اسدالله امرایی کتاب امضا کردیم. در انتشارات اساطیرکه کتابفروشی بسیار مجللی است هم همین‌طور. به صاحب این کتابفروشی گفتم شما در زمستان یخ سفارش داده‌اید. یعنی اینکه در این زمانه گرانی و با وضعیت دشواری که نشر دارد، توانسته‌اید کتابفروشی مجللی راه بیندازید که بعد از این حرفم، کتابفروش خدیدی. در جمع مترجمانی که در این‌روز به کتابفروشی‌ها آمدند، جای خالی قاسم صنعوی و عبدالله کوثری که هردوسانک مشهد هستند و همچنین فواد نظیری و رامین مولایی خالی بود. نکته جالب در این گروه‌هایی از نسل‌های مختلف نویسندگان، مولفان و مترجمان از جمله حضور محمدعلی اسلامی ندوشن و همسرش خانم شیرین بیانی بود. یوسف ابزاری و ضیا موحد هم به نشر نیلوفر رفته بودند که مجموع این اتفاقات، خوشحال‌کننده است. ضرب‌المثلی هست که می‌گویند: «نوروزتان پیروز، هرروزتان نوروز» کاش می‌شد حالا ما هم بگوییم «هر روزتان با کتاب» و بخوایم چنین مراسمی هرروز برگزار شود. استقبال مردم و به‌خصوص جوانان از این‌روز واقعا عالی بود و امیدوارم این جریان تداوم داشته باشد و مردم چنین روزی را فراموش نکنند و به این واسطه با کتاب آشتی کنند و با کتاب‌خواندن از شر سربال‌های مزخرف تریک‌های نجات پیدا کنند. به‌خصوص که من جدا بابت کتاب‌خوانی نسل جوان نگرانم؛ نسلی که مدام سرگرم اینترنت و ماهواره است و کمتر وقتی به کتاب‌خواندن اختصاص می‌دهد. البته که من مطمئناً کتاب هرگز از بین نمی‌رود فقط کاش فرهنگ کتابخوانی بین جوان‌ها به وجود بیاید.

گزارش
فروش ادامه‌دار
پنجشنبه‌ای که به‌نام کتاب رقم خورده بود، شهرکتاب فرشته هم میزبان چهره‌های مختلفی مانند سیدمحمد بهشتی، طالبیان، ابراهیم حقیقی، محمد رحمانیان، اشکان خطیبی، فرشته طائرپور، مریم زندی، منوچهر شاهسواری و مهتاب کرامتی بود که از ساعت۱۸ در این فروشگاه تازه تأسیس گردهم آمده بودند تا کتاب بفروشند و مردم آمده بودند کتاب بخرند و چهره‌های محبوبشان را ببینند.هنرمندان نشستند و مردم هم بر صندلی‌های روبه‌رویشان می‌نشستند و در میانه نوشیدن جای پا قهوه، با آنها گپ می‌زدند. اما آنچه بیش از هرچیز دیگری به چشم می‌آمد، حضور مردمی بود که با کیسه‌های پر از کتاب، در فضای شهرکتاب پراکنده شده بودند. به‌محض اینکه در فروشگاه باز شده حضور مردم مشهود بوده و جالب اینکه هریک از این چهره‌ها وقتی می‌خواستند بروند،دست‌هایشان پر از کتاب بود. روز پنجشنبه مردم در این شهرکتاب، فروش روز پنجشنبه بسیار چشمگیرتر از سایر روزها بوده و حتی تأثیرش روی فروش روز جمعه هم به چشم آمده است. طوری که به نظر می‌رسد این اتفاق فرهنگی، سبب شده باشد حضور مردم از این به بعد محسوس‌تر از قبل باشد.

کتاب با فلافل درهفت چنار
محله هفت چنار را به دوسه فلافل‌فروشی‌اش بیشتر می‌شناسند. دوستداران فلافل اغلب جلوی ساندویچی‌های محل صف می‌کشند، اما پنجشنبه ۲۹آبان‌ماه برای اولین‌بار شهرکتاب هفت چنار روزی را به خود دید که دوستداران کتاب و اهالی محل برای خرید کتاب پشت صندوق صف کشیده بودند و مشتری‌های شهرکتاب بیشتر از فلافل‌فروشی‌ها همسایه بودند. برنامه در حیاط مجموعه شهرکتاب برگزار شد و مردم محل در همنشینی هفت درخت چنار حیاط، شعر طنز شنیدند و کتاب با تخفیف ۲۰ درصدی خریدند. در این برنامه که با شعار «یک پنجشنبه دوست‌داشتنی با کتاب و طنز» همراه بود، اسماعیل امینی، مدرس دانشگاه از استقبال گسترده مردم از این برنامه ابراز خشنودی کرد و گفت: متأسفانه در شرایطی که بسیاری از دانشگاه‌های کشور هنوز کتابخانه ندارند، برگزاری چنین برنامه‌هایی می‌تواند باعث دلگرمی اهالی فرهنگ شود. همچنین در ادامه برنامه صابر قدیمی، مهدی استاداحمد، محمدعلی مومنی، امید مهدی‌نژاد، کاوه جوادیبه، علی‌رضا لبش، نسیم عرب‌امیری و محمدعلی مومنی شعرها و یادداشت‌های طنز خود را خواندند و بخش‌هایی از کتاب‌های منتشرشده‌شان را به مردم معرفی کردند .

دلگرم‌کننده وادامه‌دار
علی جنتی به‌عنوان وزیر فرهنگ‌وارشاداسلامی نیز به فراخوان احمد مسجدجامعی برای حضور اصحاب فرهنگ‌وهنر در کتابفروشی‌ها در آخرین پنجشنبه هفته کتاب پاسخ مثبت داد و به کتابفروشی انصاریان رفت و اتفاقاً چندکتاب نیز خریداری کرد. در آنجا جمعی از علمای حوزه علمیه قم از جمله آیت‌الله‌امینی، آیت‌الله‌جنتی، آیت الله علوی بر و جردی ، آیت‌الله‌ابن‌الرضا و فرزند آیت‌الله‌العظمی بهجت نیز حضور داشتند. علی جنتی، وزیر فرهنگ‌وارشاداسلامی از حضور آیت‌عظام در این کتابفروشی و حمایت‌شان از حوزه نشر تقدیر کرد و حضور علما و اندیشمندان را در برنامه‌های فرهنگی دلگرم‌کننده و انگیزه‌بخش توصیف کرد. اما نکته جالب دیگر این‌بود که وزیر ارشاد همچنین در پاسخ به دغدغه علما مبنی بر تسهیل شرایط ارسال کتاب‌ها و آثار فرهنگی ناشران بخش خصوصی به خارج از کشور، این مساله را مهم توصیف کرد و گفت: «باید شرایطی فراهم شود تا ناشران خصوصی بتوانند آثارشان را به خارج از کشور بفرستند.» احمد مسجدجامعی روز پنجشنبه با حضور در کتابفروشی‌ها از نویسندگان، اهل‌کسر و هنرمندان که برای فراخوان پاسخ مثبت داده بودند، تشکر کرد. او همچنین در تماس با آیت‌الله‌ابراهیم امینی، آیت‌الله‌ابن‌الرضا، آیت‌الله‌علوی و فرزند آیت‌الله‌العظمی بهجت که در کتابفروشی انصاریان قم حضور پیدا کرده بودند، تشکر و قدردانی کرد و حضور آنان را باعث تشویق و ترغیب مردم به مطالعه دانست. همچنین در تماس‌هایی جداگانه با دکترمهدی محقق و استادعبدالله انوار از حضورشان در کتابفروشی‌ها و پاسخ مثبت‌دادن به این فراخوان، قدردانی کرد. همچنین آمنه بهرامی؛ چهره اسیدپاشی‌شده مشهوری که با انتشار کتاب «چشم‌روبرایچشم» خاطرات زندگی‌اش را با مردم در میان گذاشت و اتفاقاً بعد از ماجرای اسیدپاشی اصفهان، به یکی از کتاب‌های پرفروش بازار کتاب بدل شد. این کتاب بهانه‌ای بود برای حضور آمنه در کتاب‌گردی روز پنجشنبه احمد مسجدجامعی و فرصت مغتنمی برای مردم بود تا از نزدیک پیام و احساسات خود را با این قربانی اسیدپاشی در میان بگذارند. شانه‌لریزه کتاب شاید یکی از طرح‌هایی که همیشه مسجدجامعی به‌دنبالش بود همان طرحی بود که بین فرهنگی ساخته و تالار وحدت، پیاده راه فرهنگ‌یافت و مثل شانه‌لریزه هم سفکرفش شود. اما خب اتفاق نیفتاد و با این ماجرای زیرگذر هم رخ نخواستد داد. اما او بازهم پیشنهادش را آن‌هم به شکلی دیگر مطرح کرد. همه می‌دانیم که خیابان انقلاب نقش مهمی در تاریخ دارد و با وجود دانشگاه‌های تهران، امیرکبیر و مراکز فرهنگی و هنری دیگر، نقطه مهم و پر خاطراتی در تهران است و البته راسته فرهنگی آموزشی هم هست. وزیر سابق فرهنگ و ارشاد اسلامی پیشنهاد داده است: «از میدان فردوسی تا میدان انقلاب پیاده‌راه فرهنگ و هنر شود تا کتاب و فرهنگ و زندگی از این محل رونق گیرد و به پایگاه دایمی تولید فرهنگ تبدیل شود.» کاش این اتفاق بیفتد.

حضور علمای قم در کتابفروشی‌ها

حرکت اینجینینی در جامعه ضرورت دارد، دولت می‌تواند؛ از صدواسیمیا هم انتظار می‌رود و البته به ناشران هم کمک‌کنند تا کتاب ارزان دربیاید. همه باید کمک کنند.

کی‌رایت یک حق عقلایی
آیت‌الله‌حاج‌سیدمحمد‌جواد‌علوی‌بروجردی (دام‌عزه)

رفتن به انتشارات «علمی- فرهنگی» نیازی به استخاره ندارد. دکترداوری‌اردکانی روزگاری مدیر آنجا بوده؛ با هم خاطرات را مرور می‌کنند؛ زمانی که نام «فرانکلین» در آنجا بر تابلو دیده می‌شده. مقابل خیابان فخررازی، اسدالله امرایی به جمع می‌پیوند. مقابل دستفروشان کتاب می‌ایستیم و کتب «کی‌شده» را وارسی می‌دهد؛ «با تابلوی انتشارات امیرکبیر که خود را نشان می‌دهد، حتما مسجدجامعی را به سوی خود می‌کشد. او قبلا مدیر این انتشارات بوده است. سراغ تک‌تک نیروهای قدیم را می‌گیرد و از وضع چاپخانه و شرایط نشر می‌پرسد. فضای شادی حاکم است. در راه «فرهنگسرای سبز» مردم می‌ایستند و با چهره‌های آشنای فرهنگی و هنری خوش‌ویش می‌کنند. در آنجا محمد سالاری عضو دیگر شورای شهر تهران پشت پیشخوان کتابفروشی است. در مسیر، دکترداوری و اسدالله امرایی، سری هم به انتشارات اطلاعات زدند. فروشنده می‌گفت در سال ۴۵ کتابی از دکتر باستانی‌پاریزی با شمارگان ۴۵۰۰نسخه منتشر و بلافاصله تمام‌شد. داوری پاسخ می‌دهد: «با جمعیت ۳۰میلیونی و ۳۰هزاردانشجو، آن میزان فروش کتاب و حالا با ۸۰میلیون جمعیت، سه‌میلیون‌دانشجو و پنج‌میلیون فارغ التحصیل، کتاب‌ها زیر هزارنسخه هم نمی‌فروشند.» امرایی هم از روش‌های نوین فروش کتاب در دنیا گفت که بسیار جالب توجه بود. از آنها جدا شدم به قصد «خانه فرهنگ‌وهنر گویا». مسجدجامعی، سهیل محمودی و عبدالحسین مختابا، آنجا هستند و جمعیت تا مقابل در ایستاده است. خبر می‌رسد اکثر کتابفروشی‌ها و یاتوق‌های فرهنگی تهران و سایر شهرها، روز شلوغی را پشت‌سر می‌گذارند. نمی‌دانم این «تلنگر»، باعث خواهد شد یادم‌ان بیاید که «سرانه مطالعه» و «خرید کتاب» چه عددی را نشان می‌دهد؟
--

شده است، اما با کمال تأسف، عرضه و نشر این فرهنگ بسیار کند و با مشکل انجام می‌شود و واقعا ناشران که در این زمینه فعالیت می‌کنند، دچار مشکل هستند که مثلا کار ترجمه و تالیف کتب نیز به رکود کشیده شده است. البته خوب روشن است که ادامه این وضع چه مصیبت و بلای عظیمی را دربر خواهد داشت که وظیفه ما به‌عنوان یک نظام شیعی که در قانون اساسی مذهب رسمی کشور شیعه اثنی‌عشری است، ترویج و تبلیغ و نشر آثار اهل‌بیت علیهم‌السلام علی‌القاعده در درجه‌اول اهمیت قرار خواهد داشت که مصرانه توجه مسوولان را نسبت به آن می‌طلبد.

ترقی وتعالی مردم با کتابخوانی
آیت‌الله‌ابراهیم امینی (دام‌عزه)

پنجشنبه کتاب و کتابفروشی گردی
پیشخوان ایستاده‌اند. مسجدجامعی تلفنی به آباد تبریک می‌گوید و با خنده ادامه می‌دهد: «یک جلد از کتاب را به دکترداوری می‌فروشم. من هم فروشنده‌ام هم خریدار». به انتشارات حکمت می‌رویم. مسجدجامعی خاطرات بسیاری از این انتشارات دارد. در راه می‌گوید وقتی شرکت نشر تعطیل شد، چندین‌انتشارات از دل آن بیرون آمد که یکی از آنها، با تلاش همین دکترغفاری به ثمر رسید. به هرفروشگاه‌ای که قدم می‌گذارم، انگار همه را می‌شناسد و سراغ این‌وآن را می‌گیرد. در فاصله رفتن به انتشارات مولا و توس، از قم تماس می‌گیرند؛ حضرات آیات ابراهیم امینی، علوی‌بروجردی، سیدمحمد ابن‌الرضاخوانساری به رئیس پیشین شورای شهر تهران خداحوت می‌گویند. آنان دوروز قبل، حمایت خود را از این حرکت اعلام کرده بودند. مسجدجامعی به آیت‌الله‌امینی می‌گوید: «حضور شما و صحت و سلامتی شما، بشارتی بود برای ما. شما در حوزه کتب تربیت دینی، خودتان صاحب‌نظر هستید.» از محتوای پاسخ او می‌توان فهمید که خواستار رفتنش به‌قم هستند. سپس او در انتشارات «روزبهان» را باز می‌کند و می‌گوید خدا رحمت کند آقای هاشمی را. با اهالی فروشگاه صحبت می‌کند. بیرون که می‌آییم ناگهان راه کج می‌کند به سمت انتشارات موسسه کیهان. از کارکنان آنجا درباره وضع نشر می‌پرسد و اینکه هفته کتاب امسال با سال گذشته تفاوتی کرده است؟ گویا به طور نسبی شرایط بهتر شده است. به انتشارات «رشد» که می‌رویم خسته نباشید می‌گوید و اینکه به دکتر گلزاری سلام برسانند.

شرق؛ همراهی با کتاب و حضور در کتابفروشی‌ها، آن هم با فراخوان «احمد مسجدجامعی» اتفاقی است که صبح پنجشنبه در شهرهای مختلف ایران رخ داده بود؛ روزی که مردم به کتابفروشی‌ها آمدند. وزیر فرهنگ‌وارشاداسلامی هم به این دعوت پاسخ مثبت داده و به کتابفروشی رفته بود. پنجشنبه گذشته قم پایتخت دیدار دوباره علما با کتاب بود. مرکز این اتفاق یکی از کتابفروشی‌های شناخته‌شده بود؛ کتابفروشی «انصاریان». سه‌نفر از بزرگان این شهر در این باره نکاتی را مطرح کرده‌اند:

لزوم توجه به صدور کتاب‌های شیعه
آیت‌الله‌حاج‌سیدمحمدابن‌الرضا (دام‌عزه)

پنجشنبه کتاب و کتابفروشی گردی
حامد طبیبی